

Levensschets van den
Heer

Willem Passtoors,

Ridder der orde van den Nederlandsche Leeuw,
Majoor der Schutterij,
Ontvanger van 's Rijks belastingen,
Voormalig koninklijk paardenpostmeester,
Hoofdman der aloude Sint-Jorisgilde,
enz, enz,

ZHEG. opgedragen bij het vieren van zijn' 72^e verjaardag
/ 9 september 1856. /
door zijnen zoon
Willem, Frederik, George, Lodewijk .

Aan den Heer W. Passtoors

Dierbare Vader!

Bij het klimmen Uwer jaren strekt het Uw vaderhart steeds tot genoeg een talrijk kroost te zien dat Uwen onvermoeide ijver voor zijn welzijn zoo zeer weet te beseffen. Ontvang in de bladzijden, welke ik U op dezen voor ons immer gedenkwaardigen dag aanbied, een vernieuwd bewijs van dankbaarheid voor het geen Gij voor Uwe kinderen gedaan hebt. Zij bevatten eene schets van Uw leven. Ik heb Uwe vaderliefde onaangeroerd gelaten wijl een boekdeel dan te klein zou wezen. Het onderwerp ware zeker eene meer bedrevene pen dan de mijne waardig maar de meening moge aanvullen het geen aan den stijl ontbreekt.

Hoe gaarne hadde ik Uwe schreden in het vak der paardenposterij bewandeld doch het behaagde de Voorzienigheid, door het menschelijk vernuft, andere vervoermiddelen tot stand te brengen, gelaten berust ik in Zijne alwijze beschikking en wijd een aandenken aan deze voor ons immer onvergetelijke inrigting.

Dat den Hemel ons nog eene reeks van jaren in het bezit van zulk een uitmuntend vader late is den opregten wensch van:

Uwen onderdanige zoon,
Willem, Frederik, George, Lodewijk.

Willem Passtoors, zoon van Pieter Passtoors en van Johanna Seevinck werd den 9den September 1784 te Amsterdam geboren. Als eene bijzonderheid kan aangemerkt worden dat hij die een groot gedeelte zijns levens bij de posterijen doorbragt den Heiligen Doop in de *Posthoornkerk* ontvangen heeft. Het Vormsel werd hem den 14den Junij 1792 toegediend door den Graaf Cesar Brancadoro, Aartsbisschop van Nisibi enz. Na dat hij met zijne ouders, die zich met er woon te Utrecht vestigden, vertrokken was deed hij zijn eerste Communie in de

Ruimschoots werd hem gelegenheid gegeven om zijne opvoeding te voltooijen. In de zoo even genoemde stad huwde hij den 9den October 1802, Johanna Segers en bleef er gevestigd tot op het tijdstip zijner benoeming als paardenpostmeester te Groot-Zundert.

De onder de regering van Koning Lodewijk afgegeven aanstelling is van dezen inhoud :

Voor het Rijk.
Litt C.
Nota Bij aanhaling de dagteekening en
letter naauwkeurig uittedrukken.

Extract uit het register der zittingen van
den directeur generaal der Posterijen van
het Rijk in Rade.

Vrijdag, den 2den van Lentemaand 1810.

Gelezen drie kennisgevingen van den Eersten Secretaris van het Kabinet des Konings, dat is 22sten van de voorledene maand N^o 2, ten gevolge der voordragten van den Directeur Generaal, dat is 5den en 27sten van Wintermaand 1809, en 19den van Louwmaand # , N^o 21, en Litt L.6 en O.4. Zijnde dezelve kennisgevingen van den navolgenden inhoud:

1°. De Eerste Secretaris van het kabinet des Konings enz.
Wordende enz.

2°. De Eerste Secretaris van het kabinet des Konings, daartoe geautoriseerd, bij besluit van den 22sten van Sprokkelmaand 1810, N^o 2, brengt hiermede ter kennis van den Directeur-Generaal der Posterijen, dat zijn benoemd de navolgende Postmeesters, als:
Voor de Station N^o 12, te Groot Zundert, *W. Passtoors*.

_____ 15, enz.

Wordende de Directeur-Generaal der Posterijen met de uitvoering van dit Besluit belast.

3°. De Eerste Secretaris van het kabinet des Konings enz.

Wordende enz.

Is, na gehoord te hebben die van den Rade, goed gevonden:

1°. Aan de hierbovengemelde Personen van hunne benoeming tot Postmeesters respectivelijk bij dezen kennis te geven, onder toezending, behalve een volledig Exemplaar van 's Konings besluit, van dato 20sten van Herfstmaand #, N^o 10, met de Bijlagen, van een geauthentiseerd Exemplaar hunner Instructie bij hetzelfde koninklijk Besluit gearresteerd; zullende zijlieden gehouden zijn om op de naarkoming van dezelve hunne Instructie, zoodra mogelijk, in handen van den Inspecteur der Posterijen, waaronder zij ressorteren, en welke, als bij dezen hiertoe gequalificeerd wordende, hun tot dat einde tegen zekeren bepaalden tijd zal oproepen, afteleggen den navolgenden eed:

„Ik belove en zweere dat ik den mij opgedragen Post van Postmeester op de Station der Paardenposterij te getrouw en ijverig zal waarnemen, overeenkomstig mijne Instructie; en dat ik om den gemelden Post te bekomen geene giften of geschenken beloofd noch gegeven heb, noch geven zal.“

Wordende wijders aan de benoemde postmeesters gelast, om zich dadelijk te stellen onder de orders van den Inspecteur in hun Arrondissement; en wordende zij bovendien geïnformeerd dat, bijzonder over het werk van den Paarden-Post, als Inspecteur door Zijne Majesteit den Koning is benoemd, den Inspecteur *L.M. de Chambure*, te Utrecht.

2°. Bij deze te bepalen dat voor alsnog onbeslist zal worden gelaten de hoegrootheid der Borgtocht, tot het stellen waarvan de respective Postmeesters gehouden blijven.

3°. Aan de benoemde Postmeesters, op zoodanige Stations alwaar geene corporatie der Voerlieden bestaat, bij dezen te kennen te geven dat, voor zoo verre dit nog niet door hun mogt verrigt zijn, zij verplicht zijn zich per Rekweste aan den Directeur-Generaal te adresseeren, ten einde van Zijn Hoog EdelGestrenge te verzoeken de noodige toestemming en goedkeuring op hun Voermansbedrijf. En

4°. Van de in het hoofd dezer vermelde benoemingen, almede door dezen kennis te geven aan den Inspecteur der Paarden-Posterij, aan de Inspecteurs in de respective Arrondissementen, en aan de Hoofd- en dirigerende Commisen der onderscheidene

Postkantoren ter plaatsen alwaar Post-Stations zijn gevestigd. — Wordende aan de Inspecteurs in de respective Post-Arrondissementen tevens bij dezen bevolen, om de door hun, krachtens het eerste Lid dezer, te doene beëdigingen der Postmeesters onverwijld te doen effectuëren, en daarvan aan den Directeur-Generaal verslag te doen.

En zal volledig afschrift dezer worden gezonden aan elk der bij het voorn. vierde Lid bedoelde Personen, alsmede gelijk Extract op Zegel aan elk der aangestelde Postmeesters worden uitgereikt, tot informatie en narigt respectivelijk, tevens om aan laatsgemelden, in afwachting van nadere Commissie in forma, provisioneel te dienen voor *acte*.

Accordeert met voorsz. Register:

De Secretaris-Generaal
/get./ I. Bannier.

Naauwelijks was de nieuwbenoemde postmeester op zijne standplaats gevestigd en had aanzienlijke sommen voor zijn etablissement besteed of het koninkrijk Holland werd bij het Fransche keizerrijk ingelijfd; door deze vereeniging werd hem een ruime werkring geopend; de paardenposterijen verkeerden onder het Fransche bestuur in eenen bloei welke zij noch vóór, noch na dien tijd meer genoten hebben. Vreemde vorsten, de beroemdste persoonaadjes, de uitstekendste kunstenaars vloeiden naar Parijs of doorkruistten de uitgestrekte staten des Keizers en veroorzaakten eene schier onbeschrijflijke drukte welke door de menigte couriers en estafetten nog vermeerderd werd.

Het uniform der postmeesters, dat bijzonder fraai genoemd kon worden bestond uit een groen lakenschen rok met gouden en zilveren borduursels; de vergulden knopen droegen het keizerlijke wapen met het opschrift: *Poste aux chevaux*; verder uit een wit cachimieren vest, hertslederen broek, driekanten hoed, stevels met sporen en sabel of degen.

De onder het bestuur van Napoleon afgegevene aanstellingen als postmeester waren sierlijk op perkament gedrukt en luidden:

Brevet de Maître de la
Poste de
Département d.....

Pour le Sieur
.....

Au nom de l'Empereur et Roi.

Sa Majesté sur le Rapport du Ministre des Finances et sur Le compte rendu par le Conseil d'Administration des Postes aux Chevaux, des facultés et de l'aptitude du S^r..... l'ayant agréé pour remplir la place de Maître de Poste d Route de située dans le Département d..... à la charge par lui d'avoir le nombre de Postillons, chevaux et Equipages prescrits pour le service de ce Relais, et de se conformer en tous points aux Lois et Réglemens sur le fait des Postes, à peine de Révocation; le Ministre des Finances lui a délivré le présent Brevet qui sera enregistré au Conseil d'Administration des Postes aux Chevaux et à la Mairie de la Résidence du dit Maître de Poste.

Fait à Paris le de l'an

Vu et enregistré au Conseil au Conseil
d'Administration des Postes aux Che-
vaux le de l'an

/get:/ de La Valette
Conseiller d'Etat, Directeur Général
des Postes, Comte de l'Empire.

.....
Inspecteur Principal
Membre du Conseil

.....
Inspecteur Principal
Membre du Conseil

Le Ministre des Finances

.....
Inspecteur Principal
Membre du Conseil

Bij de organisatie der posterijen in de Hollandsche departementen ontving den Heer Passtoors orde om den Inspecteur de La Cour, die hiermede belast was, op zijne reis te vergezellen, aan welk bevel door hem gereedelijk voldaan werd.

Het was gedurende het Fransche bestuur dat hij vergunning verkreeg tot het oprigten van een diligence dienst van 's Bosch naar Amsterdam v.v. Wanneer er eene autorisatie tot het daarstellen van een postwagendienst verleend werd ontving den belanghebbende hiervan kennis van den minister van financiën en van den directeur-generaal der posterijen. Ziehier in zijn geheel de missive van genoemde minister betrekkelijk den boven aangehaalden dienst:

Paris, le 26 Mars 1811.

Ministère des Finances
2^e Division
Messageries.

Je vous préviens Monsieur, que S.M. Impériale a autorisé, le 23 février dernier, sur mon rapport, le service de Messageries que vous avez proposé d'établir sur la route de Bois-le-Duc à Amsterdam, en passant par Utrecht. Vous pouvez en conséquence monter ce service en vous conformant aux lois et réglemens de police concernant ces sortes d'établissements, et en payant en sus du droit du 10^e. l'indemnité de 25^c. aux Maîtres de Postes de la route, dont vous n'emploierez pas les chevaux.

Je vous salue.

Le Ministre des Finances,

/get./ Le duc de Gaëte.

A. Monsieur Passtoors, Entrepreneur de voitures publiques, à Zundert.

Nog in den loop van hetzelfde jaar ontving den postmeester ook toestemming tot het oprigten van een' dergelijken dienst van Utrecht naar Deventer v.v. Beide deze diensten werden korten tijd na de verleende autorisatiën in werking gebragt.

In 1811, juist met het vieren der feestelijkheden van de geboorte des Konings van Rome te Parijs zijnde zag hij die wereldstad ten toppunt van grootheid, genoot een beleefd onthaal van zijne superieuren en eene wellevende ontvangst bij den Heer de Lavalette, Graaf van het keizerrijk en directeur-generaal der posterijen van wiens ontvlugting onder Lodewijk *XVIII.* zoo veel gewaagd is. Het verblijf van eene maand in de hoofdstad en omstreken op het tijdstip dat alles scheen zamengevloed te zijn om aan de eerste plaats van het reusachtige Rijk zijne kunstschaten aantebieden, de vele merkwaardigheden die hij bezigtigde, de gelegenheid die hij had om ooggetuige te zijn van verschillende groote militaire manoeuvres welke voor den keizer uitgevoerd werden, zijn onderhoud met voorname personen en zijn toegang in hooge kringen maken deze reis tot eene interessante herinnering terwijl hij door het bezoeken van verscheidene zijner ambtgenooten zich van den bloei der Fransche paardenposterijen kon overtuigen.

Het relaas van alle groote doortogten die in zulk een lang tijdverloop, van 1810 tot 1854, plaatsgrepen zou zeker in herhalingen doen vervallen, zoo dat ik er slechts eenige zal aanstippen.

Alle reizen op welke uitgebreide schaal die ook geschieden werden nog overtroffen door de reis welke Napoleon in 1811 naar Holland deed. Wien eenmaal zulk eenen doortogt bijgewoond heeft zal daarvan zeker nimmer de herhinnering uit het geheugen verliezen. De dienstorde werd door den postinspecteur in dezer voege gegeven:

Orde de service pour celui de L.L.M.M.

Le Maître de Groot-Zundert, se rendra à West-Wezel en qualité d'Inspecteur du relais qui doit s'y former demain à midi, il se donnera deux adjoints qui lui devront obéissance, ils s'entendront pour placer les chevaux dans les écuries et former des atelages à 6 chevaux; quant au cortège de Leurs Majestés, ils choisiront les conducteurs les plus adroits pour conduire au moins les 4 premières voitures en postillons montés sur les chevaux. Il y aura dans ce cortège deux voitures à huit chevaux.

Jusqu'à nouvel ordre les voitures qui relayeront à Gooring, viendront relayer à Groot-Zundert, celles qui relayeront à West-Wezel conduiront de suite à Breda; lors du passage de S.M. les relais de Gooring et de Groot-Zundert, se réuniront à West-Wezel et feront ensemble le service.

à Groot-Zundert, le 25 7^{bre} 1811.

L'Inspecteur des Postes,
/get:/ De la Cour.

Daar het niet mogelijk was zulk een groote doortogt uitsluitend met postpaarden te bewerkstellingen werden op gouvernementsorde, paarden van particulieren gerekwireerd. Zulks werd door de *sous-préfets* aan de verschillende *maires* in hunne respectieve arrondissemten door middel eener circulaire bekend gemaakt. Zie hier een derzelve:

Département enz.

Breda, enz.

Le *Sous-prefet* de l'Arrondissement de Breda invite Messieurs les Maires du dit arrondissement de fournir à Monsieur De la Cour, Inspecteur des Postes, les chevaux qu'il pourrait être dans le cas de leurs demander pour le service de Sa Majesté.

Le Sous-Préfet
/get:/ P. Pepper

volgen:

Eene der rekwisiten welke door de betrokken *maires* gedaan werden zal ik hier laten

Département enz.

Hoogstraeten le 26 7^{bre} 1811.

Le Maire de la commune d' Hoogstraeten en exécution des ordres à lui transmis par lettre de Monsieur le Préfet de l'arrondissement de Turnhout en date du 24 de ce mois, réquiert les sieurs Jacques Jaspers et Gérard Mertens, Cultivateurs à Hoogstraeten de fournir individuellement un cheval convenable garni de sa bride pour être remis aujourd'hui avant-midi à Monsieur le maître de poste à Groot-Zundert ou à sa disposition.

Conformément à la susdite lettre, il leur sera payé indépendamment du prix des courses, trois francs par cheval pour le séjour.

Ces chevaux devront être conduits par un seul conducteurs.

Monsieur Arkentier, Commissaire nommé pour cet envoi les présentera à Monsieur le maître de poste susdit et en rapportera le certificat de présence des dits chevaux sur le lieu de la destination.

En la Mairie d'Hoogstraeten enz.

Le Maire
/get:/ P.I. Bruijninckx

Na eenige dagen verblijf werden de aan particulieren toebehoorende paarden aan hunne eigenaars wedergezonden en door anderen gerekwireerden vervangen. Ingevolge de bekomen instructie begaf den postmeester zich naar de aangewezen wisselplaats; onder aanhoudende zorgen brak eindelijk den dag aan waarop den keizer passeeren zou; het gebulder van het geschut verkondigde zijn vertrek uit Antwerpen. Napoleon echter, die reeds vroeger met zijn' broeder Jérôme, koning van West-Phalen langs dezen weg gekomen was, nam nu de route over Bergen-op-Zoom en vervoegde zich te Breda bij de keizerin die met het geheele gevolg des keizers langs West-Wezel passeerde. In geene eeuwen misschien hebben zich zoo vele beroemde personen bij de reis eens vorsten bevonden, onder dezelve telde men: den minister van binnenlandsche zaken, den hertog van Bassano, minister van buitenlandsche zaken, den generaal Caulincourt, opperstalmeester, het corps diplomatique enz, enz. Voor den dienst der keizerin alleen werden 80 paarden vereischt terwijl het geheele aantal, met inbegrip der *bidets* voor de talrijke couriers, 250 à 300 stuks bedroeg. Als chef van het relais had den postmeester de eer het rijtuig van H.M. door zijne paarden en met zijne postiljons te doen vervoeren; hij zelve had te West-Wezel eene aanstelling ontvangen als: *Inspecteur du voyage de S.M. l'Impératrice* en deed alszoodanig een gedeelte

van de reis te paard mede; door een courier verwittigd dat de keizerin hem verlangde te spreken reed hij aan het portier alwaar H.M. alsmede de hertogin van Montebello, die zich in hetzelfde rijtuig bevond, hem verschillende vragen over de overvaart der rivieren enz, deden. Voor de *artistes dramatiques* onder wien zich Talma bevond, waren 28 paarden benoodigd; de betalingen geschieden door den auditeur van den staatsraad die met het laatste rijtuig passeerde; de afrekening voor de paarden die *en tournée* waren had plaats te Amsterdam bij den inspecteur-generaal Boulanger. Na afloop der geheele reis ontving den Heer Passtoors eene aanzienlijke gratificatie voor *services rendus lors du voyage de Leurs Majestés*. Na dat de postpaarden van Groot-Zundert hunne ritten afgelegd hadden werden dezelve voor den dienst des keizers dadelijk naar Luik gezonden.

Het *en tournée* zenden van postiljons en van paarden had door de drukke passage onder het Fransche bestuur zeer dikwijls plaats, zelfs konden bij den zoo even omschreven togt de postpaarden van Versailles eerst te West-Wezel terugkeeren.

Schier elken dag zag men de meest bekende persoonadjes passeren, de vermelding hunner namen zou menige bladzijden vullen, ik zal slechts opnoemen: Bernadotte, destijds kroonprins van Zweden, den prins van Plaisance, gouverneur der hollandsche gewesten, den generaal Gourgaud, den groot-hertog van Berg en Kleef en den generaal, later maarschalk Lauriston.

Het vervoer der brieven geschiedde met een met drie paarden *en limonière* bespannen rijtuig in het welk behalven den courier nog één reiziger kon plaats nemen; de postiljon moest van het zadel rijden.

De graaf François de Neuf Château, *directeur général de l'agriculture*, werd eene landbouwzending naar de Hollandsche departementen opgedragen en den postmeester van Groot-Zundert ontving, als een der voornaamste landbouwers uit zijne omstreken, den last om den graaf in zijn onderzoek in de uitgestrekte heidevelden van Zundert en Rijsbergen te assisteeren.

Den 12den November 1813 werd den Heer Passtoors benoemd president der 9de sectie voor het verkiezen van leden voor het wetgevend ligchaam enz.

Het jaar 1813 naderde zijn einde en tegelijkertijd eindigde de regering van Napoleon in deze gewesten; het reusachtige rijk met zoo veel beleid tot stand gebracht werd nog bij het leven des keizers verbrokkeld. De vlammen van het brandende Moscou, de ongelukkige overtogt der Berisina waren den aanvang van Frankrijks rampen en weldra zou het volk dat Europa eenmaal zegenvierend doortrok en zijne vanen op de torenspitsen der hoofdsteden plaatste op zijne beurt genoodzaakt worden de wet te ontvangen die den vreemdeling hem binnen Parijs voorschreef.

Eene der eerste zorgen van het Algemeen bestuur der Nederlanden was het vervaardigen van eener instructie voor de paardenposterijen waarvan een extract onder begeleiding van onderstaande brief ter kennis van de postmeesters gebragt werd.

's Gravenhage den 24^e November 1813.

De directeur generaal der paardenposterijen der Vereenigde Nederlanden,

aan

den postmeester van

Mijnheer!

Ik heb de eer ter uwer kennis te brengen, dat ik bij resolutie in dato 24^e dezer, door het Algemeen Bestuur der Vereenigde Nederlanden in Naam van Zijne Hoogheid, ben benoemd tot: Directeur generaal der paardenposterijen in de Vereenigde Nederlanden.

En zende UEd. tevens bij deze extract eener resolutie van het Algemeen bestuur voornoemd, waarna UEd. zig stiptelijk zult moeten gedragen.

Ik gelast UEd wel expresselijk Uwe postiljons en paarden in goede orde te houden, en U te gedragen na Uwe instructie.

Alle welke eenige inbreuk zoude willen maken, op deeze inrigting, zult Gij hiervan kennis geven ter hunnen waarschuwing, terwijl zij de nadeelige gevolgen, hun zelve zullen te weiten hebben.

UEd zult wel gelieven alle activiteit te blijven uitoefenen, en de Correspondentien van het Gouvernement zoo veel mogelijk behulpzaam en bevorderlijk zijn.

Ik heb de eer met achting te zijn,

Mijnheer!

De Directeur generaal voornoemd,
/get: Corn^s Van IJsseldijk.
Door mij gezien als *Provisioneel Secretaris*,
F.D. Changuion.

Extract uit de Instructie voor de paardenposterijen in de Vereenigde Nederlanden.
Gearresteerd bij het Algemeen Bestuur der Vereenigde Nederlanden, in Naam van
Zijne Hoogheid, in dato 24^e November 1813.

„Tot instandhouding der paardenposterijen in Nederland worden alle postmeesters
gelast, om te continueeren in het vervoer der brieven, couriers en reizigers; en zulks op den ouden voet, tot zoo lange onze uitsluitende
beschikkinge hierover zullen zijn gemaakt.“ —

„Wij verbieden het gehoorzame der orders en beveelen, die door den Directeur
Generaal der Fransche Posterijen mogten worden gegeven. En gelasten hun, hunne belangen in 't vervolg in te brengen, aan den Heer
Cornelis van Ysseldijk, als zijnde met de verdere directie door ons daartoe belast.“

Gedaan in 's Gravenhage den 24^e. November 1813.
/was geteekend/ Van der Duijn van Maasdam.
Gijsbert Karel van Hogendorp.
Voor conform aan 't Origineel,
De directeur generaal der paardenposterijen in
Nederland,
/get:/ Corn^s van IJsseldijk.

Alles scheen zijne krachten intespannen om den geduchte vijand te bekampen, elk gewest van af Schotslands bergen tot de ijsvelden van Moscovie leverde zijne krijgers om de tanende ster van Frankrijks grootheid voor goed te doen vallen, elke volkstam scheen in den ontzettende strijd vertegenwoordigd te willen zijn, het verbaasde Europa zag de natien hunne landen verlaten en werd eensklaps in een uitgestrekt legerkamp herschapen. Gedurende dit woelige tijdstip, in het welk Groot-Zundert beurtelings door de Franschen en door de troepen der Verbondene Mogendheden bezet werd, ging de instandhouding der paardenposterij met vele geldelijke opofferingen gepaard doch den postmeester wilde zijn land trouw dienen en liever zich verliezen getroosten dan de op hem berustende pligten verzaken. Om hun het onaangename van den oorlog te doen ontgaan bracht hij zijne vrouw en kinderen naar Utrecht, keerde daarna op zijne standplaats weder en deelde met zijne mede-burgers in al de zorg en kommer die zulke tijden opleverden. Het dorp Zundert aan den groote weg naar Parijs gelegen bood steeds een vreemd schouwspel van allerlei troepen aan: Kozakken, Baskirs, Engelschen, Pruisen en andere militairen trokken er door of legerden er zich.

Door de benoeming van den Heer M^r L.D. Storm tot griffier bij de regtbank te Breda werd de ontvangst der directe belastingen van de gemeenten Zundert en Rijsbergen vacant en den Heer Passtoors werd in de maand April 1814 tot ontvanger benoemd. Hoewel de hieraan verbondene werkzaamheden ook van die zijner betrekking van postmeester mogten verschillen heeft hij die echter altijd zoodanig weten te vervullen dat zijne handelwijze steeds aller goedkeuring verwerven mogt.

Na dat Napoleon naar Elba vertrokken was keerde keizer Alexander *I* door Nederland naar zijne Staten weder en zou van Antwerpen naar Rotterdam reizen en na 's Hage, Amsterdam en Utrecht bezigtigd te hebben langs den weg van Nijmegen deze gewesten verlaten; de aanschrijving nopens deze reis werd aan de postmeesters der aan die wegen gelegene stations op den 23sten Junij 1814 gedaan met aanbeveling en last om voorloopig te zorgen dat bij het passeeren van Zijne Majesteit en Hoogst deszelfs gevolg, op hunne personele verantwoordelijkheid, het noodige getal paarden zich in behoorlijke orde op hunne stations voorhanden zouden bevinden, de gemeentebesturen hadden orde ontvangen om de postmeesters die zulks verlangen mogten te hulp te komen. Het gevolg des keizers was aanzienlijk, zie hier de lijst der voorspannen:

Het rijtuig van Zijne Majesteit	6 paarden
Twee rijtuigen voor de kamerdiensdienaars	12 "
Het <i>voiture de service</i>	4 "
„ rijtuig van den courier	3 "
„ „ „ „ Heer d'Ouvoroff	4 "
„ „ „ „ prins Nolenskij	4 "
„ „ „ „ graaf Brosin, aide-de-camp van Zijne Majesteit	4 "
„ „ „ „ doctor Wijllie	4 "
„ „ „ „ den Groot-Maarschalk	4 "
„ „ „ „ courier die met de betalingen belast was	2 "
„ reserve rijtuig des Keizers	4 "
	51 paarden
Te zamen	51 paarden

behalven die welke door de couriers *à franc étrier* gebruikt werden.

Den 26sten Junij verliet Z.M. Antwerpen en kwam kort daarna te Groot-Zundert alwaar H.D.Z. door den Heer Gouverneur Hultman verwelkomd werd; alles tot eene feestelijke ontvangst ingerigt zijnde waren de gilden opgekomen en bevond den Heer Passtoors zich als overdeken van het Sint-Jorisgilde in de rijen der kruisboogschutters, vervolgens begeleidde hij te paard het rijtuig des keizers tot Breda; een detachement huzaren, hiertoe expresselijk overgekomen vergezelden het ingelijks tot voorbij het dorp Princenhage alwaar zij door andere militairen vervangen werden; de afstand van Groot-Zundert tot Breda, zijnde drie uren, werd in één uur afgelegd; gedurende dezen overtocht betuigde Z.M. zijne tevredenheid over het goede vervoer en onder oorverdoovend geraas van het geschut reed men de stad binnen waar den keizer bij den militaire gouverneur afstapte.

Eenige dagen later had ook de passage van Z.K.H. den kroonprins van Pruisen met een groot gevolg plaats.

Weldra namen de zaken weder eene andere wending: Napoleon, den 26sten Februarij van het daarop volgende jaar zijn verblijf op Elba verlatende landde den 1^e Maart aan den golf Juan, trok door Grenoble en Lyon naar Parijs en hij die slechts met eene handvol volks gekomen was om een troon weder in bezit te nemen zag, als door een tooverslag, Frankrijk weder aan zich onderworpen. Ons vaderland nog nauwelijks van vreemde overheersching bevrijd werd wederom bedreigd zijne

onafhankelijkheid te verliezen, doch, er werd perk aan de reuzendaden des keizers gesteld, den 15den Junij 1815 werd Nederlands vrijheid op het slagveld van Waterloo bevestigd. — Met welke naauwgezetheid moest het postmeestersambt vervuld worden! welken dienstijver moest het kenmerken, hoeveel spoed vereischten de aan hunne middelen toevertrouwde tijdingen, welke noodlottige gevolgen kon de minste vertraging na zich slepen! Den eenen courier verving den anderen, nacht en dag was den postmeester in de weer en hij mogt de innige overtuiging smaken dat hij zijne pligten ten volste vervuld had.

Een der treurigste passages gedurende zijnen dienstitjd was de overbrenging van het lijk des bij Waterloo zoo roemrijk gesneuvelden hertogs van Brunswijk Oels, die slechts weinige dagen te voren ten zijnen huize ontbeten had.

Den 17den Julij van hetzelfde jaar werd den Heer Passtoors benoemd lid der commissie tot het inzamelen van gelden of liefdegaven om in het onderhoud der gekwetsten of verdedigers des vaderlands en in dat der weduwen en weezen te voorzien; nog in den loop der eerstvolgende maand September werd hij bij besluit van Z.M. den Koning, aangesteld als officier der rustende schutterij in het 17de milicie district, hoofdplaats Breda, welke benoeming gevolgd werd door die van kapitein bij het 2de bataljon der 2de afdeeling in Noord-Brabant op den 28sten Junij 1832 en door die van majoor van gezegd bataljon op den 20sten februarij 1840.

Het koninkrijk der Nederlanden was tot stand gekomen; de Staten-Generaal zouden beurtelings te 's Gravenhage en te Brussel vergaderen; de gedurige doortogt der hofhouding, de passage der leden van de beide kamers, de onophoudelijke reizen van voorname personen en de drukke courier- en estafettendienst gaven aan de paardenposterijen een groot gedeelte van hunnen vorige bloei weder; als een bewijs der toen heerschende drukte kan men aanvoeren dat op één dag behalven de voorspannen benoodigd voor Z.M. Willem I en hoogstdezelfs gevolg er nog zeventien voor andere reizigers geleverd werden. H.M. de Koningin bleef bij haren doortogt gewoonlijk een half uur ten huize van den Heer Passtoors vertoeven en dikwijls ook genoot hij de eer Z.M. den Koning, de prinsen en prinsessen in zijne woning te mogen ontvangen; deze gewoonte werd door de vorstelijke familie zoodanig onderhouden dat toen Z.K.H. Prins Frederik der Nederlanden, gedurende de Belgische omwenteling voor militaire aangelegenheden te Groot-Zundert kwam H.D.Z. den postmeester de eer deed ten zijnen huize te komen ontbijten.

Wie zal alle de personen opnoemen die van af de instelling van het koninkrijk der Nederlanden aan het station Groot-Zundert gepasseerd zijn? Voorzeker zou men dan de meest bekende namen of familiebetrekkingen van de beroemdste mannen aantreffen, beurtelings kwamen er verschillende vorsten, uitstekende krijgslieden, groote staatkundigen, mannen die door hunne talenten de algemeene bewondering tot zich trokken; in verschillende jaren zag men er: den koning en den kroonprins van Pruisen, den hertog van Orléans, later als Louis Philippe koning der Franschen met gemalin, Oscar, kroonprins van Zweden

en Noorwegen, een aartshertog van Oostenrijk, de russische grootvorsten Michiel en Constantijn, den spaansche infant Francisco de Paulo, den groot-hertog van Baden, den prins van Wassa, den prins van Hessen, reizende met twintig paarden, den hertog van Saxen Weimar Eisenach, de vorstin van Schwarzburg, den prins van Lichtenstein, den prins en de prinses Esterhazij, den prins van Salm-Salm, den russische prins Crarnawitski, den prins de Ligne, den prins de Chimaij, den prins de Méan, Aartsbisschop van Mechelen, den hertog van Wellington, den hertog van Arenberg, den graaf de Merode, den heer de Stassart, de heeren van Breedenrode, lord Castlereagh, den te Nauplia gedoodde Capo d'Istria, den te Rome vermoordde graaf Rossi, de heeren Rotschild, den fransche minister Thiers, den afgezant de Buisière, de ambassadeurs Faghel, Falck en Zuijlen van Nijveldt, den Nederlandsche minister van Hall, den beroemde scheikundige Orfila, den zoon van den president der Vereenigde Staten van Noord-Amerika Van Buren, de dochter van sir Robert Peel, de zangeres Catalani, de tragidienne Rachel, enz, enz.

Geen zijner ambtgenooten is misschien in de gelegenheid geweest zulk een aantal voorname personen te spreken als den Heer Passtoors, daar zeer velen, ofschoon hij geen logementhouder is, ten zijnen huize afstapten.

De regering was ernstig bedacht om de Fransche wet, die voor de paardenposterij nog steeds van kracht was, door eene eigene te doen vervangen; deze wet die zeer ten voordeele der postmeesters was werd in den jare 1816 te Brussel aan de Staten-Generaal voorgedragen en hoewel door de tweede kamer aangenomen werd zij echter door de eerste kamer verworpen.

Dat de posterij niet altijd voordeelen opleverde blijkt genoegzaam uit de duurte der fourage in het voorjaar van 1817, alswanneer een last haver nagenoeg f250: kostte, nog in den loop van hetzelfde jaar barstte eene hevige ziekte in de stallen van den postmeester uit en in 1823 stierven er circa veertig zijner paarden. Zulke verliezen zijn waarlijk zeer beduidend te noemen.

Den 4den April 1819 werd den Heer Passtoors bij keuze benoemd hoofdman van het aloude Sint-Joris of kruisboogschutters gilde. Deze vereeniging wier oprigting zich in de diepste oudheid verliest, werd den 13den October 1661, bij schrijven van Hare Hoogheid Mevrouw de prinses Amelia van Oranje, begiftigd met den noodige grond tot het oprigten van doelen. Zijne Hoogheid Prins Willem *III.* schonk in dato 7 December 1685 aan de corporatie een gilde- of artikelbrief terwijl Z.M. Willem *III.* koning der Nederlanden, in 1852, aan dezelve een prachtig zilveren onderscheidingsteeken deed toekomen voor welker bezit de schutters den 22sten Junij van dat jaar ijverig gekampt hebben.

Door het Fransche gouvernement waren aan de paardenpostmeesters steeds de zoogenaamde *gages* uitbetaald geworden. Tot opheldering van deze benaming zal ik artikel 12 van het decreet van 19 *Frimaire* van het *VII*de jaar aanhalen: „Il est alloué des gages aux maîtres de poste. La repartition en sera faite par le directoire executif, en raison du

nombre des chevaux reconnu necessaire dans chaque relais, sans qu'en aucun cas cette indemnité proportionnelle puisse s'étendre à un nombre excédant celui de quinze chevaux par relais. Il sera accordé 40 francs par chacun des cinq premiers chevaux, 30 fr. par chacun des cinq suivans, et 20 fr. par chacun des cinq derniers." Alzoo deze uitbetalingen door het Nederlandsche bestuur niet gedaan waren verzocht den postmeester met zijne ambtgenooten van Brussel, van Namen en meerdere anderen in de maand November 1819 er eerbiedig om doch er is nimmer eene dispositie op dit verzoek gevolgd.

Door de invoering der accijnswetten werd de gemeente Rijsbergen van het kantoor Zundert gescheiden en de ontvangst der accijnsmiddelen van laatstgenoemde plaats bij die der directe belastingen gevoegd.

Als lid der Nederlandsche huishoudelijke Maatschappij werd den Heer Passtoors met de Heeren Nahuijs van Burgst en de Koning van Assendelft afgevaardigd door het departement Breda voor de algemeene vergadering welke in de maand Julij 1825 te Haarlem gehouden werd.

Intusschen naderde met rasse schreden het voor de familie zoo heugelijke feest der zilveren bruiloft. Omgeven van een talrijk kroost, van eene menigte betrekkingen en vrienden werd hetzelfde luisterrijk gevierd; vele geschenken, waaronder vooral uitmuntten twee vazen die den Heer Staatsraad Van Roijen, Administrateur der posterijen enz. gezonden had, werden den jubilarissen aangeboden. Nog herinner ik mij duidelijk het aandenken dat ik mijne ouders schonk, nog staat mij vóór den geest hoe ik, naauwelijks kunnende stamelen, slechts het enkele woordje *dáár* uitbragt en een doosje met zilveren theelepeltjes gaf.

Na dat een gedeelte der postpaarden van Groot-Zundert reeds vroeger voor den dienst van koning Willem *I en tournée* waren gezonden toen H.D.Z. het kamp te Ravels enz. bezocht, werden er in de maand Junij 1829, toen Z.M. eene reis in de Kempen deed, wederom vijftien paarden en vijf postiljons naar Turnhout gezonden van waar dezelve dienst naar Herenthals moesten doen. Wie de ontvangst des konings gezien had zou waarlijk niet vermoed hebben dat korten tijd daarna eene omwenteling zou plaatsgrijpen, men moest in de toekomst hebben kunnen lezen om zulk een voornemen te raden.

Even als tijdens het Fransche bewind geschiedde dit *en tournée* zenden behalven bij de twee hier aangehaalde reizen nog op verschillende andere tijdstippen.

Onder het Nederlandsche bestuur hadden er menigvuldige veranderingen in het vervoer der brievenmalen plaats; den Heer Passtoors is bijna altijd aannemer of deelgenoot van deze uitbesteding op de route van zijn station geweest terwijl hij nog bovendien het transport der *dépêches* op andere wegen op zich nam, als: van Bergen-op-Zoom naar Antwerpen, van Breda naar 's Hertogenbosch enz. Eene der grootste aanbestedingen waarvoor den postmeester ingeschreven heeft was het brievenvervoer van Brussel naar Amsterdam v.v. Als een voorbeeld van den spoed waarmede het transport op de route van Groot-

Zundert geschieden moest laat ik hier eenige artikelen volgen van het reglement nopens dezen dienst van Antwerpen naar Breda v.v. zoo als die in den jare 18 en later door de gezamentlijke postmeesters ambtshalve verrigt moest worden:

Art. 6.

En outre tous les maîtres de poste de la route devront avoir une voiture assez légère disposée de manière à pouvoir remplacer la malle lorsqu'elle viendrait à se briser en chemin.

Art 7.

Le parcours d'Anvers à Breda ($6\frac{1}{2}$ postes) et vice versa devra être fait en trois heures et un quart d'un bureau à l'autre, y compris le temps employé à relayer le long de la route, ce temps sera reparti entre les maîtres de poste proportionnellement au nombre de metres qui séparent leur relais de ses communications.

Art 8.

Comme les palonniers des malles seront garnies de crochets les traits des chevaux devront l'être de mailles, ce mode d'attelage permettant de relayer dans le temps d'une minute.

Art 10.

Les chevaux complètement harnachés devront se trouver sur la route quinze minutes avant l'heure ordinaire du passage de la malle. Deux postillons ou garçons d'écurie devront aider à la relayer.

Toen het vervoer met twee paarden ophield moest den zelfden afstand, zijnde tien uren, met eene postkar met één paard, in even korten tijd afgelegd worden. Hoe snel dit vervoer ook geschiedde zal men echter in den loop dezer schets een voorbeeld van nog spoediger transport aantreffen.

Den 25sten Augustus 1830 barstte het oproer te Brussel uit en nu brak er een nieuw tijdperk aan in het welk den Heer Passtoors het vaderland eene reeks van diensten zoo wel in zijne betrekking van postmeester als in die van ontvanger bewijzen kon. Terwijl twee zijner zonen zich in de gelederen der schutterijen bevonden kon hij op zijne standplaats en in zijne positie het land van nut wezen en de menigvuldige blijken van goedkeuring, de menigvuldige blijken van vertrouwen die hij verwerven mogt bewijzen genoegzaam hoedanig zijne handelingen waren.

Eensklaps hield alle communicatie op; de vroeger zoo druk bezochtte route was geheel verlaten, het goed ingerigte etablissement werd eenzaam en de paarden stonden zonder werk. __ Wat nu aantevangen? __ Zich ten spoedigste van de overtollig gewordenen middelen te ontdoen ware zeker het voordeeligste geweest maar pligtbesef gold meer dan eigenbelang, den postmeester wist dat een ambtenaar het gouvernement niet alleen in voorspoed moet dienen maar dat hij ook in tegenspoed getrouw moet blijven; de regering kon misschien zijne middelen behoeven, het publiek kon behoefte aan communicatie gevoelen, ten tweede male getroostte hij zich geldelijke opofferingen in het belang van den dienst en zijn station bleef behoorlijk bezet. Klaarder bewijs van onbaatzuchtige ijver kan er zeker wel niet gegeven worden.

Wederom werd het een duister vooruitzigt, de Heer Passtoors nam dus nogmaals afscheid van vrouw en kinderen die naar het afgelegene dorp Sprundel vertrokken en bleef met zijnen zoon Willem Gerard, thans rijksontvanger te Zevenaar en zijne dochter Elisabeth op zijne standplaats, alwaar hij weder deelde in al de onaangenaamheden welke oorlogstijden opleveren.

Onderstaande stuk zal een duidelijk begrip van het hagchelijke der omstandigheden geven:

Breda, den 22 december 1830.

De ondergeteekende arrondissements Inspecteur van 's Rijks belastingen te Breda, autoriseert bij deze den Heer Ontvanger Passtoors te Zundert, om ingeval zijn verblijf te Zundert, met gevaar voor zijne personele veiligheid mogt vergezeld zijn, zijn kantoor alsdan provisioneel te Rijsbergen te vestigen mits mij van die verplaatsing onverwijld kennisgevende.

/get:/ P. Hoppenbrouwers.

De administratie vestigde te Zundert, hetwelk aan de grensscheiding van Nederland en de in opstand zijnde gewesten gelegen was, nog in den loop van het jaar 1830, een kantoor der in- en uitgaande regten, hetzelve werd gevoegd bij dat der directe belastingen; door deze vereeniging werden de werkzaamheden des ontvangers nog veel menigvuldiger en zijne aanraking met het publiek, door zijne overige betrekkingen reeds zoo druk, kreeg nu eene nog veel grootere uitgebreidheid; eenigen tijd

na deze voorloopige bijeenvoeging moest het kantoor, voor zoo veel het de in- en uitgaande regten betrof, naar het gehucht Wernhout overgeplaatst worden doch provisioneel bleef een en ander onder het zelfde beheer.

Het dorp Zundert werd zeer dikwijls door de opstandelingen bezocht zelfs plaatsten zij er eenmaal het vaandel op den toren en hielden eenigen tijd tol n^o 13 onder deze gemeente bezet. Het zal onnoodig zijn uitteweiden hoe moeilijk het verblijf van een' comptabel ambtenaar in zulke omstandigheden was doch den ontvanger is steeds op zijnen post gebleven en had door doelmatige middelen niet alleen 's lands gelden weten te bewaren maar ook de geheele gewoone belasting over 1830 met de buitengewoone geldleening, in korten tijd en met weinig dwangmiddelen binnengekregen en in 's Rijks schatkist overgestort. Ziedaar eene ware trouwe pligtsbetrachting. Doch het oordeel van een' zoon over het gedrag zijns vaders moge soms partijdig schijnen ik zal dus zwijgen en den lezers verwijzen naar de Bredasche Courant van 16 en naar de Haarlemsche Courant van 17. Februarij 1831.

Omtrent het overbrengen van de Fransche prijscourant der fondsen werd het volgende stuk afgegeven:

Opperkommando
der Vesting

Wordt bij deze gepermiteerd aan den postiljon van Groot-Zundert, de Fransche prijscourant der fondsen van daar naar het bureau van den ondergeteekenden over te brengen en daarna weder naar Groot-Zundert terug te keeren, zullende deze permissie telken reize door den postmeester van laatstgenoemde plaats, als bewijs dat gemelde postiljon werkelijk door hem afgezonden is, moeten geteekend worden.

Breda, den 1^e Maart 1831.

De Generaal Majoor
/get:/ Wildeman.

Alle de trouwe diensten die den Heer Passtoors bewezen had vonden eindelijk eene waardige belooning door het besluit van Z.M. den koning van 18 October 1832, N^o 81, waarbij hij benoemd werd Ridder van den Nederlandsche leeuw. Zulks werd hem door het volgende schrijven kenbaar gemaakt:

Daar het Zijne Majesteit behaagd heeft, UWelEdelGestr: bij besluit van 18 October 1832, N^o 81, te benoemen tot Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, heb ik de eer UWelEdelGestr: hiernevens het voor de klasse der Ridders bepaalde Orde-teeken te doen geworden, en UWelEdelGestr: tevens mijne welmeenende gelukwenschen over dit uitstekend bewijs van welwillendheid van Onzen Souverein, met de uitdrukking mijner bijzondere achting aante bieden: dienende voorts tot informatie, dat het gemelde teeken, bij opklimming tot eenen hooger graad, of bij overlijden van den gedecoreerden, aan de Kanselarij der Orde, en wel door middel van de gewone post, zal behooren te worden teruggezonden.

Amsterdam, den 23 October 1832.

UwelEdelGestr: wordt verzocht de ontvangst dezes te berigten.

WelEdelGestrengen Heere,
den Heere Willem Passtoors, enz.

De Minister van Staat en Kanselier der Orde van
den Nederlandschen Leeuw,
/get:/ Roëll

De administratie beseffende van hoeveel nut de paardenposterijen in benarde tijden waren vaardigde deze circulaire uit:

Afdeeling
Posterijen

N^o 21 Serie I^a.B.

Nota De afdeeling, enz.

*Extract uit het Register der Resolutien van
den Minister van Financien.*

's Gravenhage, den 30 November 1832.

De Minister,
Gezien het rapport van den Heer Inspecteur-Generaal der Posterijen en verdere Middelen van Vervoer, van den 14 dezer maand, n^o 218;

Heeft goed gevonden en verstaan :

De onderscheidene Postmeesters der Paardenposterij indachtig te maken, aan het bepaalde bij artikel 159 van het reglement op de dienst der paardenposterij, en hen, ingevolge daarvan, aan te schrijven, om stiptelijk te zorgen, dat op elke station, des nachts, niet alleen licht zij, en een postiljon, in uniform gekleed, en geheel gereed, de wacht houde, maar er ook steeds een of meerdere paarden getuigd of opgezadeld staan, ten einde doorkomende couriers of estafettes niet het minste oponthoud ondervinden; zullende de vertrekkende postiljon dadelijk door eenen anderen, op gelijken voet, in de wacht behooren te worden vervangen.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt en gezonden aan de Heeren Gouverneurs der provincien en aan de Postmeesters der Paardenposterij, alsmede worden ter hand gesteld aan den Heer Inspecteur-Generaal der Posterijen en Verdere Middelen van Vervoer, en den Referendaris bij de Afdeeling, tot informatie en narigt.

Accordeert met voorz. register;

De Secretaris-Generaal,

Ossewaarde.

De Generaal Majoor Stoeckert schreef de volgende brief omtrent de uit België

komende couriers:

3^e divisie infanterie
1^e Brigade
N^o 372.

's Princenhage den 10^e Julij 1834.

Als buitengewone couriers uit Begie aankomen welke brieven bij zich hebben geadresseerd aan het postkantoor te Breda dan moeten dezelve worden afgegeven aan den Postmeester der paardenposterij te Groot-Zundert welke de bevoegdheid heeft om aangekomene brieven dadelijk naar Breda aan het adres aftezenden, moettende overigens met de in deze bedoelde buitengewoone couriers der Handelmaatschappij gehandeld worden even als met de gewoone couriers derzelve.

De Generaal Majoor komman-
derende de 1^e Brigade 3^{de} divisie
Infanterie
/get:/ Stoeckert.

Aan den Heer kommanderende Officier
van het 3^e bataljon der 8^e afdeeling Infanterie
te Groot-Zundert

Den 16den Januarij 1835 werd door den postmeester, die reeds vroeger op verlangen der Nederlandsche administratie, de correspondentie had gaande gehouden en die daardoor een groote dienst aan het publiek en in het bijzonder aan den handel bewezen had, een postrit te paard, van af de uiterste grenzen tot Breda v.v. aangenomen; deze zoogenaamde *vliegende post* moest den afstand van genoemde stad tot Antwerpen in den korten tijd van twee en een half uur afleggen. Voor dezen zoo belangrijken dienst, waarvan de Ministriëele resolutie van 10 Januarij 1835, circulaire N^o 270, gewaagd, werd te Groot-Zundert een tijdelijk postkantoor opgericht waarmede het distributiekantoor der brieven echter niet in aanraking was.

Met stilzwijgen ga ik de andere menigvuldige werkzaamheden voorbij die vóór, gedurende en na de omwenteling plaatsgrepen wijl dan deze levensschets te breedvoerig zou worden, genoeg zij het te zeggen dat den heer Passtoors nimmer eene gelegenheid liet voorbijgaan die hem op wettige wijze voordeel verschaffen kon en dat burgerlijke en militaire autoriteiten zoo wel als ieder met wien hij in aanraking kwam steeds zijne handelwijze roemen.

Eindelijk werd den vrede hersteld en de route, welke weder druk bezocht was, herkreeg door het terugverschijnen der diligences haar vroeger aanzien.

Intusschen was door de Nederlandsche administratie besloten een kantoor voor de in- en uitgaande regten aan de grensscheiding der provincien Noord-Brabant en Antwerpen te doen bouwen, den waarnemende ontvanger werd echter de vrije keuze tusschen de genoemde perceptie of die der directe belastingen en accijnsen gelaten en hij verkoos de laatste te behouden; zeer vleijend voor zijne handelwijze was het schrijven dat hij bij het scheiden der middelen van de administratie ontvangen mogt, het toond duidelijk hoedanig zijn beheer de goedkeuring des bestuurs verworven had. Door deze splitsing, welke den 10den Mei 1841 plaats greep, werd den kring zijner werkzaamheden verengd maar toen door het overlijden van den heer P.A. van der Mueren de ontvangst van Rijsbergen vacant geraakte en die in de maand November 1844 bij het kantoor Zundert gevoegd was werd den cirkel zijner ambtsverrigtingen weder aanmerkelijk uitgebreid.

En thans afstappende van de beschrijving zijner loopbaan als ontvanger mag ik hierbij voegen dat opregte behartiging van 's Rijks belangen en eene beleefde hulpvaardigheid en belanglooze ijver om het publiek ten dienste te staan steeds zijnen wandel kenmerkt.

Den 5den Februarij 1842 had den doortogt plaats van Z.M. Frederik Wilhelm IV. koning van Pruissen die uit Belgie komende over Rotterdam naar 's Hage reisde en te Groot-Zundert door den Heer Gouverneur der provincie Noord-Brabant en andere autoriteiten ontvangen en verwelkomd werd. Onder het gevolg des konings bevond zich de bekende natuurkundige Von Humboldt. Het getal paarden voor dezen dienst gebezigd bedroeg twee en dertig stuks.

Door de invoering der wet van 12 April 1850 ontving den Heer Passtoors, die reeds vanaf den jare 1811 distributeur der posterijen was, den titel van brievenaarder.

Bij eene grondige kennis van den landbouw eene practische ondervinding parende mogt hij bij verschillende gelegenheden ondervinden hoezeer deze op prijs gesteld werd terwijl den aanleg van bosschen als andersinds genoegzaam zijne doorkneedde bedrevenheid verraden.

Allengskens naderde wederom een heugelijk familiefeest in welker viering zich zoo weinig huisgezinnen verheugen mogen, namelijk de herinnering aan het vijftigjarige huwelijk, dan helaas! op dit tijdstip hadden er zulke treffende voorvallen plaats dat zij de viering van dit zeldzame feest voorgoed deden vaarwel zeggen. Door eene ernstige ziekte van hunnen zoon Martinus Wilhelmus, controleur van 's Rijks belastingen te Bergen-op-Zoom, wederhouden om de gouden bruiloft te herdenken was deze uitgesteld geworden, daar zijnen toestand intusschen verergerde en weinig hoop op herstel overbleef besloot men het door de kinderen aan hunne ouders toegedachte geschenk, zijnde een zilveren theeservies met toepasselijk opschrift, nog in het leven van dezen beminden broeder en alzoo op vaders verjaringsfeest aantebieden doch op het zelfde oogenblik waarin dit overhandigd werd ontving men de tijding van het overlijden des dierbaren patients. Ligtelijk zal men zich het aandoenlijke tooneel dat toen plaats greep kunnen voorstellen. Na dat de wonde door dit smartelijk verlies veroorzaakt eenigsinds geheeld was en men op het punt stond om het gouden bruiloftsfeest eindelijk te kunnen vieren, waartoe reeds een gedeelte der familie was overgekomen, behaagde het de Voorzienigheid, in wiens handen ons aller lot is, de vreugde in droefheid te doen veranderen. Juist acht dagen vóór het lang verbeide tijdstip en terwijl ieder in blijde verwachting ingesluimerd was daalde eensklaps de Engel des doods op het huis neder: Elisabeth, de oudste dochter der jubilarissen werd plotseling, na eene ongesteldheid van slechts weinige uren, uit het leven geroepen om in gelukzalige oorden, waar geene droefheid heerscht, met haren broeder vereenigd, het loon der ouderliefde te ontvangen. En thans dreigt de pen mijne hand te ontvallen, eene traan welt op in mijn oog bij de herinnering aan deze onvergetelijke zuster die zoo zorgvuldig mijne eerste schreden hielp bewaken; ik kan de smart niet schilderen der ouders, der broeders en zusters die het sterfbed omringden en die eenige

uren later nederzagen op het ziellooze omhulsel van haar die zoo hulpvaardig de hand geboden had om vader en moeder op het zeldzame familiefeest een vernieuwd bewijs onzer liefde te geven. Alleen de godsdienst schenkt kracht in zulke treffende herwisselingen. Zacht ruste hare assche! En toen het *Requiem* des priesters de jubelzangen vervangen had besloot men het vieren der gouden bruiloft, waaraan zoo vele treurige herinneringen verbonden waren, voor goed vaarwel te zeggen.

En nu geleid de geschieddraad dezer levensschets mij weder in een ander onaangenaam tijdperk: de toepassing van den stoom op de vervoermiddelen werkte voortdurend nadeelig op de paardenposterij terwijl de electro-magnetische telegraaf ook haren invloed op den estafettendienst gevoelen deed; eindelijk werd door de regering eene wet tot geheele opheffing der paardenposterijen aan de Staten-Generaal voorgedragen. Het zal onnoodig wezen te zeggen hoeveel leed zulks hem veroorzaakte die als het ware zijn geheele leven bij deze inrigting doorgebracht had, die daaraan zoo innig verknocht was, die zoo menigvuldige aangename herinneringen hiervan bij zich droeg en die, wanneer het wetsontwerp werd aangenomen, zonder eenige schadeloosstelling zijne betrekking zou opgeheven zien. Met zijne mede-ambtgenooten wendde hij zich tot de hooge vergaderingen en adresseerde zich nog bovendien tot de eerste kamer der Staten-Generaal. Met klem verhief hij zich tegen de afschaffing; hooren wij zijne eigene woorden; „Geen eigenbelang,” aldus schreef hij, „maar eene meer dan vierenveertigjarige ondervinding doen den rekwestrant de vrijheid nemen eene oordeelvelling te strijken over het al of niet wenschelijke van de afschaffing der paardenposterij. Volgens de denkwijze van den ondergeteekende kan de opheffing dier inrigting *grootte, zeer grootte bezwaren voor de Regering, belemmering voor den handel en ongelegenheid voor het publiek veroorzaken*. Zonder te gewagen van het gebruik dat er in gewoone tijden van de paardenposterij gemaakt wordt of gemaakt kan worden, laat den rekwestrant aan de oordeelvelling van UEdM. over om te beslissen welk middel, in benarde omstandigheden, als wanneer den loop der spoorwegen en de werking der telegraphen gestremd wordt, de leemte aan moet vullen die door de opheffing der paardenposterij zou ontstaan. *Onmogelijk kan men het algemeene voerwezen hiervoor in de plaats stellen*; dit toch verleent hulp wanneer zulks met zijne inzichten overeenkomt. Wie zou dus het publiek van eene goede en goedkoope bediening durven verzekeren? Wie is er die den handel zou durven zeggen dat de spoedvereischende tijdingen met spoed zullen overgebracht worden? Zou de regering ten allen tijden middelen kunnen vinden waarover zij naar goedvinden kan beschikken? Zeker neen Edelmogende Heeren, want men verwachtte geene hulp van lieden die door niets gebonden zijn en *bij wien eigenbelang meer dan het algemeen belang kan gelden*.”

Een weinig verder vervolgt hij: „UEdM. zullen wel overtuigd zijn dat in elke benarde of bijzondere omstandigheid spoed en zekerheid van dienst de grootste vereischten zijn; de regering moet middelen hebben waarover zij ten alle tijden kan beschikken en niet verplicht zijn te vragen wie er helpen wil.”

„Gedurende zijn lange diensttijd is de rekwestrant van menig benard tijdstip getuige geweest en hij durft met volle overtuiging zeggen *dat het algemeene voerwezen nimmer op voldoende wijze de paardenposterij zal kunnen vervangen.*”

Nopens eene aan de postmeesters te verleenen vergoeding liet hij zich aldus uit: „Mogten UEdM. echter oordeelen dat de opheffing der paardenposterij moet geschieden dan toch gelieven UEdM. in aanmerking te willen nemen de billijkheid van schadeloosstelling der postmeesters alzo zij door de afschaffing der paardenposterij niet alleen hun geheele inkomen zullen missen maar daarenboven nog eene zeer gevoelige vermindering in hun kapitaal zullen ondervinden.”

„Het zal wel geene toelichting behoeven welk onderscheid er bestaat tusschen het verkrijgen eener administratieve betrekking en die van paardenpostmeester; in het eerste geval zijn de benoedigheden tot het waarnemen van die betrekking zeer gering doch de benoeming van paardenpostmeester wordt gevolgd door de uitgave van verscheidene duizenden guldens van de zijde des titularis, als daar zijn: het aanschaffen van paarden, de aankoop of aanbouw van localiteiten tot plaatsing derzelve, de bergplaatsen van hooi enz. Bij eene eventuele afschaffing der paardenposterij zullen de gebouwen en andere voorwerpen, tot die inrigting behorende, vooral ten platte lande, veel, zeer veel van hunne waarde verliezen, welk verlies van waarde zich natuurlijk aan het kapitaal des titularis doet gevoelen.”

Bijna aan het einde van zijn verzoekschrift zegt hij: „De rekwestrant durft vertrouwen dat UEdM. wel met hem zult gelieven intestemmen dat eene niet behoorlijke schadeloosstelling voor het te lijdene verlies achteruitgang, zelfs ondergang in familiën kan te weeg brengen alzo èn vader èn zoon of Erve op eenmaal hun bestaan zouden zien verdwijnen en tevens hun kapitaal allergevoeligst zien verminderd worden en juist dat kapitaal hadden zij aan hun etablissement besteed alzo zij wisten dat alsdan bijna zeker het vermogen van den een' op den anderen in dezelfde familie overging.”

Ofschoon zijne pogingen vruchteloos waren alzo de wet werd aangenomen heeft hij echter de overtuiging alles aangewend te hebben waartoe hij zich in die haghelijke stonden verplicht rekende.

Bij Zijner Majesteits besluit van 11 Junij 1854, N^o 63, werd aan de postmeesters een eervol ontslag, te rekenen van af 1 Julij deszelfden jaars, verleend.

Eene zonderlinge speling van het toeval, zoo als men reeds in den aanvang dezer schets gelezen heeft had ook bij het eindigen des diensttijds als postmeester van den Heer Passtoors plaats. De opheffing dier inrigting toch geschiedde juist op den verjaardag van zijnen jongste zoon voor wien op den 24sten October 1851 de overgave der paardenposterijen gevraagd was. Voorzeker geen aangenaam aandenken voor zulk eenen dag.

Op den 1sten April 1855 verkreeg den Heer Passtoors op zijn verzoek een eervol ontslag uit zijne betrekking van brievenaarder op het hulpkantoor Groot- en Klein-Zundert en werd alszoodanig benoemd zijnen zoon Willem, Frederik, George, Lodewijk.

Ziedaar in weinige bladzijden het werkzame leven geschetst van hem die van af de eerste oprigting der posterijen in het koningrijk Holland tot aan de afschaffing derzelve de betrekking van paardenpostmeester eervol vervuld heeft en die dus getuige geweest is van de opkomst, van den bloei en van de vernietiging dier instelling. Het lange tijdsverloop dat hij zoo onbevlekt in 's lands dienst heeft doorgebracht, den ijver die hij in zijne verschillende betrekkingen betoond heeft, zijne deugd, zijne liefde, zijne zorg voor zijn talrijk kroost, dit alles doet mij trotsch zijn op het bezit van zulk een uitmuntend vader.